

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXIII. Regula secunda: A fortiori non est licitum agere secundum
opinionem minùs probabilem de licito, in concursu & occurso probabilioris
de illicito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

quæz 1. 2. disput. 64. cap. 71. nemo dubitat peccare eum qui operatur non habens firmum & determinatum iudicium conscientia, quo iudicet non esse peccatum id quod facit, sed dubitans an sit peccatum, illud nihilominus operatur. Sed in illo concursu & occurfu contrariarum hinc inde opinionum, homo non habet, nec prudenter habere potest firmum determinatumque iudicium conscientia, quo iudicet non esse peccatum id quod facit, sed verè dubitat, vel prudenter dubitare debet, an sit peccatum, prout constat ex dictis cap. 9. ergo non licet ipsi hoc facere. Si enim tunc iudicaret illud non esse peccatum, dum ipsi æquè probabile apparet esse, quàm non esse peccatum, imprudenter iudicaret, solùmque id iudicaret, quia sic vellet iudicare, & mediante illo iudicio, à se legis obligationem excurrere, ut ibidem ostensum est.

CAPUT XXXIII.

Regula secunda: A fortiori non est licitum agere secundum opinionem minus probabilem de licito, in concursu & occurfu probabilioris de illicito.

370 SI enim licitum non est agere secundum opinionem probabilem de licito, dum ex adverso concurrat & occurrit æquè probabilis de illicito, prout hætenus est demonstratum. Multò ergo minus licitum est agere secundum opinionem probabilem de licito, dum ex adverso concurrat & occurrit probabilior de illicito. Ubi enim par de licito probabilitas non excusat; minor de licito probabilitas excusare non potest. Et si in æquali utrimque probabilitate tutior pro lege opinio in praxi sequenda est; à fortiori dum opinio pro lege, minus tutam pro libertate probabilitate superat. Tunc enim secundum minus tutam, minusque probabilem agens, probabiliori se peccati periculo, majorique proinde discrimini se committit. Denique si nefas est id agere quod æquè probabiliter est illicitum, ac licitum, quia est dubia honestatis; à fortiori nefas est id agere quod probabilius est illicitum, quàm licitum, quia est plusquàm dubia honestatis, pro quanto minus apparens, & minus verisimilis est honestas actionis quæ apparet probabilius inhonesta, quàm honesta.

371 Quòd autem verè dubia sit honestas actionis, quæ æquè probabiliter apparet inhonesta quàm honesta (ideòque nefas sit eam ponere, secundum regulam ab ipsismet Sapientibus Gentilitatis agnitam, in Scripturaque & Traditione fundatam, atque à SS. Pontificibus canonizatam: in dubiis via tutior eligenda est) citato cap. 9... demonstratum est. Certum quippe apud omnes hætenus fuit, intellectum tunc verè esse in statu dubitantis, cum æqualem utrimque lucem aspiciens, veram à fallaci nequit internoscere, ideòque non magis in unam quàm in alteram partem incli-

nans, manet in æquilibrio. Istam namque verè dubitationis idæam omnes hætenus tradiderunt. Et qui rem penitus introspexerunt, negativam dubitationem, ubi nihil, five hinc, five inde, rationis affulget, verè ignorantia, quàm dubitationi, viciniorem esse dixerunt. Et ut vera dubitatio dici posset, quatenus verum est æquilibrio mentis, positiva etiam dubitatio vera dubitatio dicenda est, eandem ob causam. Neque enim minus in æquilibrio mens est, dum æqualis hinc inde, quàm dum nulla, five hinc, five inde, ratio occurrit. Quemadmodum lances in libro non minus in æquilibrio sunt, dum æquale utrique lanci, quàm dum nullum, five huic, five illi lanci pondus incumbit; nec in alteram partem magis moveatur, qui æqualiter in utramque, quàm qui in neutram trahitur & impellitur.

CAPUT XXXIV.

Regula tertia: improbable est, probabile quodcumque (prout communiter accipitur, & ab antiquis Probabilistis definitur) excusare à peccato.

Constat ex Decreto Innocentii XI. quo 372 damnavit hanc propositionem: *Generatim, dum probabilitate, five intrinsecà, five extrinsecà, quantumvis tenui, dummodo à probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.* Sicut & istam: *Ab infidelitate excusabitur infidelis, non credens, ductus opinione probabilis.* Constat etiam ex intolerabilibus laxitatibus, aliàs consecuturis. Quas antequam deducamus,

Observandum 1°. probabile, juxta communem acceptionem, veterumque Probabilistarum definitionem, esse, quod ratione vel auctoritate alicujus momenti, sic innuitur, ut in oppositum nihil appareat convincens, vel, quod certitudinem non habens, gravi tamen auctoritate vel ratione nititur. Quomodo acceptum probabile, idem est quod verisimile. Verisimile namque est, quod suasibile est per argumenta non convincentia, eam tamen veri speciem habentia, ut viris non vulgariter eruditus, & in materia de qua agitur non mediocriter versatus, videantur convinci non posse falsitatis. Et ideò probabile cum verisimili Academici confuderunt; nec in eo ipsos redarguit Augustinus, tamen aliàs nihil in ipsis dissimulet: *Id probabile* (inquit l. 2. contra Academ. c. 11.) *vel verisimile Academici vocant, &c.* Ipse etiam Doctor Angelicus lect. in cap. 1. libri 1. Ethic. probabile & verisimile pro eodem accipit, dum exponens verba ista Philosophi: *Oportet veritatem figuratim ostendere: ly figuratim, id est (inquit) verisimiliter & probabiliter: quia probabile est quod est simile vero.* Denique probabile ex communi loquentium usum verisimili nomine confunditur, duoque ista, cum ab hominibus communiter usurpantur, unum idemque significant, ait Stephanus Gradius disp. de opin. prob. c. 10. Obser-